Total No. of Pages—16

36T EDUC
(EN/AS/BN/BD)

2026

EDUCATION

Full Marks : 100
Pass Marks : 30

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

ALLOTMENT OF MARKS

Q. No. **1** carries *1* mark each (any *twelve*)	:	1×12 =	12
Q. No. **2** carries *2* marks each (any *twelve*)	:	2×12 =	24
Q. No. **3** carries *4* marks each (any *ten*)	:	4×10 =	40
Q. No. **4** carries *6* marks each (any *four*)	:	6×4 =	24
		Total =	100

1. Answer the following questions (any *twelve*) : 1×12=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যিকোনো বাৰটা) :

নিচের প্রশ্নগুলির উত্তর দাও (যে কোনো বারোটি) :

गाहायाव होनाय सोंलुफोरनि फिन हो (जायखिजाया मोनजिनै) :

Fill in the blanks :

খালী ঠাই পূৰ কৰা :

শূন্যস্থান পূর্ণ করো :

लांदां जायगाखौ सुफुं :

(a) Gauhati University was established in the year _____.

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় _____ চনত স্থাপন কৰা হৈছিল।

গৌহাটি বিশ্ববিদ্যালয় _____ সালে প্রতিষ্ঠিত হয়েছিল।

गौहाटी मुलुग सोलोंसालिखौ _____ बोसोराव गायसननाय जादोंमोन।

(b) The name of the first secondary school of Assam is _____.

অসমৰ প্ৰথম মাধ্যমিক বিদ্যালয়খনৰ নাম হ'ল _____।

অসমের প্রথম মাধ্যমিক বিদ্যালয়টির নাম হলো _____।

आसामनि गिबिसिन गेजेरारि फरायसालिनि मुङा जाबाय _____।

(c) The 'World Population Day' is observed on _____.

'বিশ্ব জনসংখ্যা দিৱস' _____ তাৰিখে পালন কৰা হয়।

'বিশ্ব জনসংখ্যা দিবস' _____ তারিখে পালিত হয়।

'बुहुमनां सुबुं सानखो सान'खौ फालिनाय जायो _____।

(d) Stimulus has no influence on _____ attention.

_____ মনোযোগত উদ্দীপকৰ কোনো প্ৰভাৱ নাথাকে।

_____ মনোযোগে উদ্দীপকের কোনো প্রভাব থাকে না।

_____ गोसो होनाया थुलुंगा खांनायनि सायाव जेबो गोहोम खोख्लैया।

(e) Counselling is _____ function of mental hygiene.

পৰামৰ্শদান মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ _____ মূলক কাৰ্য।

পরামর্শদান মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানের _____ মূলক কার্য।

बोसोन होनाया _____ गोसो देहा सावस्रिनि हाबाफारि।

(f) _____ is the positional measure of central tendency.

_____ কেন্দ্ৰীয় প্ৰৱণতাৰ স্থানসূচক জোখ।

_____ কেন্দ্রীয় প্রবণতার স্থানসূচক পরিমাপ।

_____ आनो मिरु मोखांथाइनि सुग्राफोरनि थाथाइआरि।

(g) The insightful method of learning is based on _____ theory.

শিকনৰ অন্তৰ্দৰ্শন পদ্ধতি _____ তত্ত্বৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত।

শিখনের অন্তর্দর্শন পদ্ধতি _____ তত্ত্বের উপরে প্রতিষ্ঠিত।

इसिं नोजोरै सोलोंनायनि आदबआ _____ थिरांथाइनि सायाव सोनारो।

(h) Attention is not a mental power, but a mental _____.

মনোযোগ এক মানসিক শক্তি নহয়, ই এক মানসিক _____।

মনোযোগ এক মানসিক শক্তি নয়, বরং একটি মানসিক _____।

गोसो होनाया मोनसे गोसोआरि गोहो नङा, नाथाय मोनसे गोसोआ _____।

Answer the following questions in *one* sentence or in *one* word :

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ **এটা** বাক্য বা **এটা** শব্দত দিয়া :

নিচের প্রশ্নগুলির উত্তর **একটি** বাক্য বা **একটি** শব্দে দাও :

गाहायाव होनाय सोंलुफोरखौ **मोनसे** बाथ्रा एबा **मोनसे** सोदोबजों फिन हो :

(i) In which year was the 'Protection of Women from Domestic Violence Bill' passed?

কোন চনত 'মহিলাৰ ঘৰুৱা হিংসা সুৰক্ষা বিল'খন গ্ৰহণ কৰা হৈছিল?

'গৃহস্থালির সহিংসতা থেকে নারীদের সুরক্ষা বিল' কোন সালে গৃহীত হয়েছিল?

बबे बोसोराव 'हौवाफोरजों गादब जानायनिफ्राय हिनजावफोरखौ उदां खालामनाय बिल'खौ बारहोदोंमोन?

(j) Why is recognition easier than recall?

স্মৰণতকৈ প্ৰত্যভিজ্ঞা কিয় সহজ?

স্মরণ অপেক্ষা প্রত্যভিজ্ঞা কেন সহজ?

गनायथिनाया गोसोखांनाय निखुइ गोरलैसिन मानो?

(k) 25% of the scores in a distribution is less than the score 40 and 25% is more than the score 62. Find out the quartile deviation of the distribution.

এখন বিতৰণ তালিকাৰ 25% ৰাশি 40 ৰাশিটোৰ তলত আৰু 25% ৰাশি 62 ৰাশিটোৰ ওপৰত আছে। উক্ত বিতৰণ তালিকাৰ চতুৰ্থক বিচ্যুতি নিৰ্ণয় কৰাঁ।

একটি বণ্টন তালিকার 25% রাশি 40 রাশিটির নিচে এবং 25% রাশি 62 রাশিটির উপরে আছে। উক্ত বণ্টন তালিকার চতুর্থক বিচ্যুতি নির্ণয় করো।

मोनसे रानसारथिआव 25% नम्बर फोरा 40 नम्बरनि गाहायाव थायो आरो 25% आ 62 नम्बरनि बांसिन जायो। रानसारथिनि ब्रैथि थांख्लेंथाइखौ दिहुन।

(l) Who was the Chairman of the Secondary Education Commission, 1952–53?

1952–53 চনৰ মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগৰ সভাপতি কোন আছিল?

1952–53 সালের মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগের সভাপতি কে ছিলেন?

1952–53 बोसोरनि गेजेरारि सोलोंथाइ आय'गनि मासिगिरिया सोरमोन?

(m) What was the name of the programme adopted for improvement of primary education in India on the basis of the National Education Policy, 1986?

জাতীয় শিক্ষা নীতি 1986-অৰ আধাৰত ভাৰতৰ প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ উন্নতিৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা আঁচনিখনৰ নাম কি আছিল?

জাতীয় শিক্ষা নীতি, 1986-র ভিত্তিতে ভারতের প্রাথমিক শিক্ষার উন্নতির জন্য গৃহীত কর্মসূচীর নাম কী ছিল?

भारतआव गुदि फरायसालिखौ जौगाखां होनायनि थाखाय हायुङारि सोलोंथाइ बिथांखि, 1986 खौ बिथा खालामना लानाय हाबाफारिनि मुङा मा?

(j) Why is recognition easier than recall?

স্মৰণতকৈ প্ৰত্যভিজ্ঞা কিয় সহজ ?

স্মরণ অপেক্ষা প্রত্যভিজ্ঞা কেন সহজ ?

गनायथिनाया गोसोखांनाय निख्उइ गोरलैसिन मानो?

(k) 25% of the scores in a distribution is less than the score 40 and 25% is more than the score 62. Find out the quartile deviation of the distribution.

এখন বিতৰণ তালিকাৰ 25% ৰাশি 40 ৰাশিটোৰ তলত আৰু 25% ৰাশি 62 ৰাশিটোৰ ওপৰত আছে। উক্ত বিতৰণ তালিকাৰ চতুৰ্থক বিচ্যুতি নিৰ্ণয় কৰাঁ।

একটি বণ্টন তালিকার 25% রাশি 40 রাশিটির নিচে এবং 25% রাশি 62 রাশিটির উপরে আছে। উক্ত বণ্টন তালিকার চতুর্থক বিচ্যুতি নির্ণয় করো।

मोनसे रानसारथिआव 25% नम्बर फोरा 40 नम्बरनि गाहायाव थायो आरो 25% आ 62 नम्बरनि बांसिन जायो। रानसारथिनि ब्रैथि थांख्लेंथाइखौ दिहुन।

(l) Who was the Chairman of the Secondary Education Commission, 1952–53?

1952–53 চনৰ মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগৰ সভাপতি কোন আছিল ?

1952–53 সালের মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগের সভাপতি কে ছিলেন ?

1952–53 बोसोरनि गेजेरारि सोलोंथाइ आय'गनि मासिगिरिया सोरमोन?

(m) What was the name of the programme adopted for improvement of primary education in India on the basis of the National Education Policy, 1986?

জাতীয় শিক্ষা নীতি 1986-অৰ আধাৰত ভাৰতৰ প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ উন্নতিৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা আঁচনিখনৰ নাম কি আছিল ?

জাতীয় শিক্ষা নীতি, 1986-র ভিত্তিতে ভারতের প্রাথমিক শিক্ষার উন্নতির জন্য গৃহীত কর্মসূচীর নাম কী ছিল ?

भारतआव गुदि फरायसालिखौ जौगाखां होनायनि थाखाय हायुङारि सोलोंथाइ बिथांखि, 1986 खौ बिथा खालामना लानाय हाबाफारिनि मुङा मा?

(n) Write a common characteristic of maturation and learning.

পৰিপক্কতা আৰু শিকনৰ এটা উমৈহতীয়া বৈশিষ্ট্য লিখাঁ।

পরিপক্কতা (maturation) ও শিখন (learning)-এর একটি সাধারণ বৈশিষ্ট্য লেখো।

रानाय आरो सोलोंनायनि जुनिया मोनसे आखुथाइखौ लिर।

(o) A boy normally tries to talk like his father or elder brother. Which method of learning seems to operate in this case?

এজন সৰু ল'ৰাই সাধাৰণতে দেউতাক বা ককায়েকৰ দৰে কথা ক'বলৈ যত্ন কৰে। এই ক্ষেত্ৰত শিকনৰ কোনটো পদ্ধতিয়ে ক্ৰিয়া কৰা যেন লাগে?

একটি ছেলে সাধারণত তার পিতা বা বড়ো ভাইয়ের মতো কথা বলার চেষ্টা করে। এখানে কোন শিখন পদ্ধতি কার্যকর হচ্ছে?

सासे हौवासाया सरासनस्रायै गावनि बिफा एबा देरसिन बिदा बायदि रायज्लायनो नाजायो। बे बेलायाव सोलोंनायनि मबे राहाया खामानि मावो?

(p) What does the Greek term 'hygiene' mean?

গ্ৰীক শব্দ 'hygiene'-অৰ অৰ্থ কি?

গ্রিক শব্দ 'hygiene'-এর অর্থ কী?

ग्रीक सोदोब 'hygiene' नि ओंथिआ मा?

2. Answer any *twelve* of the following questions : 2×12=24

তলত দিয়া যিকোনো **বাৰটা** প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

নিচের যে কোনো **বারোটি** প্রশ্নের উত্তর দাও :

गाहायाव होनाय सोंलुफोरनि जायखिजाया **जिनैनि** फिन हो :

(a) What do you mean by vocationalization of secondary education?

মাধ্যমিক শিক্ষাৰ বৃত্তিমুখীকৰণ বুলিলে কি বুজা?

মাধ্যমিক শিক্ষার বৃত্তিমুখীকরণ (vocationalization) বলতে কী বোঝ?

गेजेरारि सोलोंथाइखौ जिउराहायारि खालामनाय बुंब्ला मा बुजियो?

(n) Write a common characteristic of maturation and learning.

পৰিপক্কতা আৰু শিকনৰ এটা উমৈহতীয়া বৈশিষ্ট্য লিখাঁ।

পরিপক্কতা (maturation) ও শিখন (learning)-এর একটি সাধারণ বৈশিষ্ট্য লেখো।

रानाय आरो सोलोंनायनि जुनिया मोनसे आखुथाइखौ लिर।

(o) A boy normally tries to talk like his father or elder brother. Which method of learning seems to operate in this case?

এজন সৰু ল'ৰাই সাধাৰণতে দেউতাক বা ককায়েকৰ দৰে কথা ক'বলৈ যত্ন কৰে। এই ক্ষেত্ৰত শিকনৰ কোনটো পদ্ধতিয়ে ক্ৰিয়া কৰা যেন লাগে?

একটি ছেলে সাধারণত তার পিতা বা বড়ো ভাইয়ের মতো কথা বলার চেষ্টা করে। এখানে কোন শিখন পদ্ধতি কার্যকর হচ্ছে?

सासे हौवासाया सरासनस्रायै गावनि बिफा एबा देरसिन बिदा बायदि रायज्लायनो नाजायो। बे बेलायाव सोलोंनायनि मबे राहाया खामानि मावो?

(p) What does the Greek term 'hygiene' mean?

গ্ৰীক শব্দ 'hygiene'-অৰ অৰ্থ কি?

গ্রিক শব্দ 'hygiene'-এর অর্থ কী?

ग्रीक सोदोब 'hygiene' नि ओंथिआ मा?

2. Answer any *twelve* of the following questions : 2×12=24

তলত দিয়া যিকোনো **বাৰটা** প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

নিচের যে কোনো **বারোটি** প্রশ্নের উত্তর দাও :

गाहायाव होनाय सोंलुफोरनि जायखिजाया **जिनैनि** फिन हो :

(a) What do you mean by vocationalization of secondary education?

মাধ্যমিক শিক্ষাৰ বৃত্তিমুখীকৰণ বুলিলে কি বুজা?

মাধ্যমিক শিক্ষার বৃত্তিমুখীকরণ (vocationalization) বলতে কী বোঝ?

गेजेरारि सोलोंथाइखौ जिउराहायारि खालामनाय बुंब्ला मा बुजियो?

(b) Write the structure of secondary education as suggested by the Kothari Commission.

কোঠাৰী আয়োগৰ পৰামৰ্শ অনুযায়ী মাধ্যমিক শিক্ষাৰ গাঁথনিটো লিখাঁ।

কোঠারি আয়োগের পরামর্শ অনুযায়ী মাধ্যমিক শিক্ষার কাঠামোটি লেখো।

क'थारि आय'गा बोसोन होनाय बायदि गेजेरारि फरायसालिनि दाथाइखौ लिर।

(c) Why is non-formal education considered as a flexible system of education?

অগতানুগতিক শিক্ষাক কিয় এক নমনীয় শিক্ষা ব্যৱস্থা বুলি বিৱেচনা কৰা হয়?

অপ্রাতিষ্ঠানিক শিক্ষা (non-formal education) কেন একটি নমনীয় শিক্ষাব্যবস্থা হিসেবে বিবেচিত হয়?

गोरा नङै खान्थि लेखा सोलोंथाइखौ मानो मोनसे सोलाय-सोल' खान्थि हिसाबै गनायना लानाय जायो?

(d) "All open education is distance education, but all distance education is not open education." Give two reasons.

"সকলো মুক্ত শিক্ষাই দূৰ শিক্ষা কিন্তু সকলো দূৰ শিক্ষাই মুক্ত শিক্ষা নহয়।" দুটা যুক্তি দিয়া।

"সব মুক্ত এডুকেশনই দূর শিক্ষা, কিন্তু সব দূর শিক্ষাই মুক্ত এডুকেশন নয়।" দুটি কারণ দর্শাও।

"गासै उदां सोलोंथाइआ जानथाइयारि सोलोंथाइ नाथाय गासै जानथाइयारि सोलोंथाइआ उदां सोलोंथाइ नङा।" मोननै जुक्ति हो।

(e) "Physical education leads to a healthy life." Give two reasons.

"শাৰীৰিক শিক্ষাই এটা সুস্থ জীৱনৰ বাট দেখুৱায়।" দুটা যুক্তি দিয়া।

"শারীরিক শিক্ষাই একটি সুস্থ জীবনের দিকে নিয়ে যায়।" দুটি কারণ দর্শাও।

"देहायारि सोलोंथाइआ मोनसे गोगो जिउखौ दैदेनो।" मोननै जुक्ति हो।

(f) What do you mean by 'women empowerment'?

'মহিলা সবলীকৰণ' বুলিলে কি বুজা?

'নারী ক্ষমতায়ন (women empowerment)' বলতে কী বোঝ?

'आइजो गोहो बांहोथाइ' बुंब्ला नों मा बुजियो?

(g) Write any two principles of environmental education.

পৰিৱেশ শিক্ষাৰ যিকোনো দুটা নীতি লিখাঁ।

পরিবেশ শিক্ষার যে কোনো দুটি নীতি লেখো।

आबहावायारि सोलोंथाइनि जायखिजाया मोननै खान्थिफोरखौ लिर।

(h) Mention two characteristics of trial and error method of learning.

শিকনৰ প্ৰচেষ্টা আৰু ভুল পদ্ধতিৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখাঁ।

শিখনের প্রচেষ্টা ও ভুল পদ্ধতির দুটি বৈশিষ্ট্য লেখো।

नाजानाय आरो गोरोन्थिजों सोलोंनायनि मोननै आखुथाइफोरखौ मुख'।

(i) "Lata memorized two poems from her book one after another. But she forgot the first one after learning the second poem." Explain briefly the cause of her forgetting.

"লতাই তাইৰ কিতাপৰ পৰা দুটা কবিতা এটাৰ পিচত এটাকৈ মুখস্থ কৰিছিল। কিন্তু দ্বিতীয় কবিতাটো মুখস্থ কৰাৰ পিচত তাই মন কৰিলে যে প্ৰথম কবিতাটো তাইৰ মনত নাই।" তাইৰ এই পাহৰণিৰ কাৰণ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰাঁ।

"লতা ওর বই থেকে দুটি কবিতা একটির পর একটি মুখস্থ করেছিল। কিন্তু দ্বিতীয় কবিতাটি মুখস্থ করার পর সে মনে করল যে প্রথম কবিতাটি ওর মনে নেই।" তার এই ভুলে যাওয়ার কারণ সংক্ষেপে ব্যাখ্যা করো।

"लताया गावनि बिजाबनिफ्राय गांनै खन्थाइफोरखौ मोनसेनि उनाव मोनसे गोसोआव लाखिदोंमोन। नाथाय नैथि खन्थाइखौ सोलोंनानै गिबि खन्थाइखौ बावगार लांदोंमोन।" गुसुङै बिनि बावगारलांनायनि जाहोनखौ फोरमाय।

(j) To which laws of learning are the following proverbs related?

তলৰ প্ৰবাদকেইটা শিকনৰ কোন কোন নীতিৰ সৈতে জড়িত?

নিচের প্রবাদগুলি শিখনের কোন কোন নীতির সঙ্গে জড়িত?

सोलोंनायनि मबे आयेनफोरा गाहायाव होनाय बाथ्राफोरजों सोमोन्दो गोनां?

(i) Habit is the second nature.

অভ্যাসৰ নব কৰ্ণপথে কৰে শৰ।

অভ্যাস হচ্ছে দ্বিতীয় প্রকৃতি।

सर'आनो नैथि आखु।

(ii) Success leads to success.

কৃতকাৰ্যতাই কৃতকাৰ্যতাক আগুৱাই নিয়ে।

কৃতকার্যতাই কৃতকার্যতাকে এগিয়ে নিয়ে যায়।

जाफुंसारनायानो जाफुंसारनायनि फारसे दैदेनो।

(k) Write two differences between volitional and non-volitional attention.

ঐচ্ছিক আৰু অনৈচ্ছিক মনোযোগৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখাঁ।

ঐচ্ছিক ও অনৈচ্ছিক মনোযোগের দুটি পার্থক্য লেখো।

गावगोसोआरि आरो गोसो गैयैनि गेजेराव मोननै फाराग लिर।

(l) Explain briefly the relationship between mental and physical health.

মানসিক আৰু দৈহিক স্বাস্থ্যৰ মাজত থকা সম্পৰ্ক চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰাঁ।

মানসিক ও দৈহিক স্বাস্থ্যের মধ্যে থাকা সম্পর্ক সংক্ষেপে ব্যাখ্যা করো।

गोसोआरि आरो देहायारि सावस्रिनि गेजेराव थानाय सोमोन्दो सुंदोबै फोरमाय।

(m) Write briefly about the educational significance of interest.

আগ্ৰহৰ শৈক্ষিক তাৎপৰ্যৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখাঁ।

আগ্রহের শৈক্ষিক তাৎপর্যের বিষয়ে সংক্ষেপে লেখো।

सोलोंथाइयारि गुमुरनि गोनांथिनि सोमोन्दै सुंद'यै लिर।

(n) What do you mean by preservative function of mental hygiene?

মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ সংৰক্ষণমূলক কাৰ্য বুলিলে কি বুজা?

মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানের সংরক্ষণমূলক কার্য বলতে কী বোঝো?

गोसोआरि देहा बिगियाननि रैखाथि होनाय हाबा होनोब्ला नों मा बुजियो?

(ii) Success leads to success.

কৃতকাৰ্যতাই কৃতকাৰ্যতাক আগুৱাই নিয়ে।

কৃতকার্যতাই কৃতকার্যতাকে এগিয়ে নিয়ে যায়।

जाफुंसारनायानो जाफुंसारनायनि फारसे दैदेनो।

(k) Write two differences between volitional and non-volitional attention.

ঐচ্ছিক আৰু অনৈচ্ছিক মনোযোগৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

ঐচ্ছিক ও অনৈচ্ছিক মনোযোগের দুটি পার্থক্য লেখো।

गावगोसोआरि आरो गोसो गैयैनि गेजेराव मोननै फाराग लिर।

(l) Explain briefly the relationship between mental and physical health.

মানসিক আৰু দৈহিক স্বাস্থ্যৰ মাজত থকা সম্পৰ্ক চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

মানসিক ও দৈহিক স্বাস্থ্যের মধ্যে থাকা সম্পর্ক সংক্ষেপে ব্যাখ্যা করো।

गोसोआरि आरो देहायारि सावस्रिनि गेजेराव थानाय सोमोन्दो सुंदोबै फोरमाय।

(m) Write briefly about the educational significance of interest.

আগ্ৰহৰ শৈক্ষিক তাৎপৰ্যৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

আগ্রহের শৈক্ষিক তাৎপর্যের বিষয়ে সংক্ষেপে লেখো।

सोलोंथाइयारि गुमुरनि गोनांथिनि सोमोन्दै सुंद'यै लिर।

(n) What do you mean by preservative function of mental hygiene?

মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ সংৰক্ষণমূলক কাৰ্য বুলিলে কি বুজা?

মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানের সংরক্ষণমূলক কার্য বলতে কী বোঝো?

गोसोआरि देहा बिगियाननि रैखाथि होनाय हाबा होनोब्ला नों मा बुजियो?

(o) The mean of 10 scores is 37. If one score is excluded, their mean becomes 35. Find out the excluded score.

10 টা ৰাশিৰ গড় হৈছে 37. যদি ইয়াৰ পৰা এটা ৰাশি বাদ দিয়া হয়, তেতিয়া গড় হ'ব 35. বাদ দিয়া ৰাশিটো উলিওৱাঁ।

10টি রাশির গড় হচ্ছে 37. যদি এর থেকে একটি রাশি বাদ দেওয়া হয়, তখন গড় হবে 35. বাদ দেওয়া রাশিটি নির্ণয় করো।

10 नम्बरनि गेजेरथिआ 37. जुदि मोनसे नम्बरखौ एरख'योब्ला, अब्ला बिसोरनि गेजेरथिआ 35 जायो। एरख'नाय अनजिमाखौ दिहुन।

(p) Write two importance of graphic representation of the frequency distribution.

বাৰংবাৰতা বিভাজনৰ লেখচৈত্রিক উপস্থাপনৰ দুটা প্ৰয়োজনীয়তা লিখাঁ।

বারংবারতা বিভাজনের গ্রাফিক চিত্রের উপস্থাপনের দুটি প্রয়োজনীয়তা লেখো।

गले-गलेथा रानसारथिनि थाखाय बो सावगारिखौ दिन्थिनायनि मोननै गोनांथि लिर।

3. Answer any *ten* of the following questions : 4×10=40

তলত দিয়া যিকোনো **দহটা** প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

নিচের যে কোনো **দশটি** প্রশ্নের উত্তর দাও :

गाहायाव होनाय जायखिजाया **मोनजि** सोंलुफोरनि फिन हो :

(a) Explain the opinion of the Indian Education Commission, 1964–66 on vocationalization of secondary education.

1964–66 চনৰ ভাৰতীয় শিক্ষা আয়োগে বৃত্তিমুখী শিক্ষা সন্দৰ্ভত কেনেধৰণৰ মতামত আগবঢ়াইছিল বৰ্ণনা কৰাঁ।

1964–66 সনের ভারতীয় শিক্ষা আয়োগ বৃত্তিমুখী শিক্ষা সম্পর্কে কী মত পোষণ করেছেন তা বর্ণনা করো।

भारतारि सोलोंथाइ आय'ग, 1964–66 मथे गेजेरारि सोलोंथाइ जिउराहायारि खालामनायनि सायाव बिबुंथिखौ बेखेव।

(b) Discuss the suggestions offered by the National Education Policy of 1986 to equalize educational opportunity.

শৈক্ষিক সমতা স্থাপনৰ বাবে 1986 চনৰ জাতীয় শিক্ষা নীতিয়ে আগবঢ়োৱা পৰামৰ্শসমূহ আলোচনা কৰাঁ।

শৈখিক সমতা স্থাপনের জন্য জাতীয় শিক্ষা নীতি, 1986-র প্রস্তাবগুলি আলোচনা করো।

समान सोलोंथाइयारि खाबुफोर होनो थाखाय 1986 मायथाइनि हायुङारि सोलोंथाइ बिथांखिआ होनाय बोसोनफोरखौ सावराय।

(c) Write four characteristics of open university.

মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখাঁ।

মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ের চারটি বৈশিষ্ট্য লেখো।

उदां मुलुग सोलोंसालिनि मोनब्रै आखुथाइफोरखौ लिर।

(d) Why is distance education important in present society?

বৰ্তমান সমাজৰ বাবে দূৰৱৰ্তী শিক্ষা কিয় প্ৰয়োজনীয়?

বর্তমান সমাজে দূর শিক্ষা কেন প্রয়োজনীয়?

दानि समाजाव जानथाइयारि सोलोंथाइआ मानो गोनां?

(e) What do you mean by population education? Mention three objectives of population education. 1+3=4

জনসংখ্যা শিক্ষা বুলিলে কি বুজা? জনসংখ্যা শিক্ষাৰ তিনিটা লক্ষ্য উল্লেখ কৰাঁ।

জনসংখ্যা শিক্ষা বলতে কী বোঝ? জনসংখ্যা শিক্ষার তিনটি উদ্দেশ্য উল্লেখ করো।

सुबुं सानखो सोलोंथाइ बुंब्ला मा बुजियो? सुबुं सानखो सोलोंथाइनि मोनथाम बिथांखिफोरखौ लिर।

(f) Explain the importance of women empowerment.

নাৰী সবলীকৰণৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰাঁ।

নারী ক্ষমতায়নের গুরুত্ব ব্যাখ্যা করো।

आइजो गोहो बांहोथाइनि गोनांथिखौ फोरमायना लिर।

(g) Write four characteristics of learning.

শিকনৰ চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখাঁ।

শিখনের চারটি বৈশিষ্ট্য লেখো।

सोलोंनायनि मोनब्रै आखुथाइफोरखौ लिर।

(h) Explain with example how learning is possible through conditioning.

অনুবন্ধন পদ্ধতিৰে শিকন কিদৰে সম্ভৱ হয়, উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰাঁ।

কীভাবে অনুবন্ধন-এর মাধ্যমে শিখন সম্ভব, উদাহরণসহ ব্যাখ্যা করো।

माबोरै रादायनि गेजेरजों सोलोंनाया जाथावना जायो बिदिन्थिनि गेजेरजों बेखेव।

(i) Write four differences between logical memory and rote memory.

যুক্তিসংগত বা যৌক্তিক স্মৃতি আৰু মুখস্থ স্মৃতিৰ চাৰিটা পাৰ্থক্য লিখাঁ।

যুক্তিসংগত বা যৌক্তিক স্মৃতি ও মুখস্থ স্মৃতির চারটি পার্থক্য লেখো।

जुक्तिगोनां बिसम्बि आरो खौथियारि बिसम्बिनि गेजेराव थानाय मोनब्रै फाराग लिर।

(j) Memory can be good and bad both. Justify your answer.

স্মৃতি ভাল আৰু বেয়া দুয়োধৰণৰ হ'ব পাৰে। যুক্তিসহ উত্তৰ দিয়া।

স্মৃতি ভালোও হতে পারে, খারাপও হতে পারে। যুক্তিসহ উত্তর দাও।

बिसम्बिआ मोजां एबा गाज्रि मोननैबो जानो हागौ। फिननायखौ बिजिरना लिर।

 [Contd.

(f) Explain the importance of women empowerment.

নাৰী সবলীকৰণৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা।

নারী ক্ষমতায়নের গুরুত্ব ব্যাখ্যা করো।

आइजो गोहो बांहोथाइनि गोनांथिखौ फोरमायना लिर।

(g) Write four characteristics of learning.

শিকনৰ চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখাঁ।

শিখনের চারটি বৈশিষ্ট্য লেখো।

सोलोंनायनि मोनब्रै आखुथाइफोरखौ लिर।

(h) Explain with example how learning is possible through conditioning.

অনুবন্ধন পদ্ধতিৰে শিকন কিদৰে সম্ভৱ হয়, উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰাঁ।

কীভাবে অনুবন্ধন-এর মাধ্যমে শিখন সম্ভব, উদাহরণসহ ব্যাখ্যা করো।

माबोरै रादायनि गेजेरजों सोलोंनाया जाथावना जायो बिदिन्थिनि गेजेरजों बेखेव।

(i) Write four differences between logical memory and rote memory.

যুক্তিসংগত বা যৌক্তিক স্মৃতি আৰু মুখস্থ স্মৃতিৰ চাৰিটা পাৰ্থক্য লিখাঁ।

যুক্তিসংগত বা যৌক্তিক স্মৃতি ও মুখস্থ স্মৃতির চারটি পার্থক্য লেখো।

जुक्तिगोनां बिसम्बि आरो खौथियारि बिसम्बिनि गेजेराव थानाय मोनब्रै फाराग लिर।

(j) Memory can be good and bad both. Justify your answer.

স্মৃতি ভাল আৰু বেয়া দুয়োধৰণৰ হ'ব পাৰে। যুক্তিসহ উত্তৰ দিয়া।

স্মৃতি ভালোও হতে পারে, খারাপও হতে পারে। যুক্তিসহ উত্তর দাও।

बिसम्बिआ मोजां एबा गाज्रि मोननैबो जानो हागौ। फिननायखौ बिजिरना लिर।

(k) Discuss about four objective or external conditions of attention.

মনোযোগৰ চাৰিটা বস্তুনিষ্ঠ বা বাহ্যিক কাৰকৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাঁ।

মনোযোগের চারটি বস্তুনিষ্ঠ বা বাহ্যিক শর্ত আলোচনা করো।

गोसो होनायनि मोनब्रै थांखि एबा बायजोनि रादायखौ सावराय।

(l) Mention any four roles that a school should play to prevent the mental illness of students.

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মানসিক অসুস্থতা প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ এখন বিদ্যালয়ে ল'ব লগা যিকোনো চাৰিটা ভূমিকা উল্লেখ কৰাঁ।

ছাত্র-ছাত্রীদের মানসিক অসুস্থতা প্রতিরোধে একটি বিদ্যালয়ের যে কোনো চারটি ভূমিকা উল্লেখ করো।

फरायसाफोरनि गोसोआरि बेरामखौ होबथानो थाखाय गंसे फरायसालिया लानो गोनां जायखिजाया मोनब्रै बिफाव मुख'ना लिर।

(m) Discuss the role of family in promoting proper mental health of children.

শিশুৰ উপযুক্ত মানসিক স্বাস্থ্যৰ বিকাশত পৰিয়ালৰ ভূমিকা আলোচনা কৰাঁ।

শিশুদের মানসিক স্বাস্থ্য উন্নয়নে পরিবারের ভূমিকা আলোচনা করো।

गथ'फोरनि आरजाथाव गोसोआरि सावस्रि जौगानायाव नखरनि बिफावखौ सावराय।

(n) What do you mean by measures of central tendency? Mention three advantages of median as a measure of central tendency. 1+3=4

কেন্দ্ৰীয় প্ৰৱণতাৰ জোখ বুলিলে কি বুজা? কেন্দ্ৰীয় প্ৰৱণতাৰ জোখ হিচাপে মধ্যমাৰ তিনিটা সুবিধা উল্লেখ কৰাঁ।

কেন্দ্রীয় প্রবণতার পরিমাপ বলতে কী বোঝ? কেন্দ্রীয় প্রবণতার পরিমাপ হিসাবে মধ্যমার তিনটি সুবিধা উল্লেখ করো।

मिरु मोखांथाइनि सुग्राफोर बुंब्ला मा बुजियो? मिरु मोखांथाइनि सुग्राफोराव गेजेरमानि मोनथाम हामजाथावनाफोरखौ मुख'।

(k) Discuss about four objective or external conditions of attention.

মনোযোগৰ চাৰিটা বস্তুনিষ্ঠ বা বাহ্যিক কাৰকৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাঁ।

মনোযোগের চারটি বস্তুনিষ্ঠ বা বাহ্যিক শর্ত আলোচনা করো।

गोसो होनायनि मोनब्रै थाखि एबा बायजोनि रादायखौ सावराय।

(l) Mention any four roles that a school should play to prevent the mental illness of students.

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মানসিক অসুস্থতা প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ এখন বিদ্যালয়ে ল'ব লগা যিকোনো চাৰিটা ভূমিকা উল্লেখ কৰাঁ।

ছাত্র-ছাত্রীদের মানসিক অসুস্থতা প্রতিরোধে একটি বিদ্যালয়ের যে কোনো চারটি ভূমিকা উল্লেখ করো।

फरायसाफोरनि गोसोआरि बेरामखौ होबथानो थाखाय गंसे फरायसालिया लानो गोनां जायखिजाया मोनब्रै बिफाव मुख'ना लिर।

(m) Discuss the role of family in promoting proper mental health of children.

শিশুৰ উপযুক্ত মানসিক স্বাস্থ্যৰ বিকাশত পৰিয়ালৰ ভূমিকা আলোচনা কৰাঁ।

শিশুদের মানসিক স্বাস্থ্য উন্নয়নে পরিবারের ভূমিকা আলোচনা করো।

गथ'फोरनि आरजाथाव गोसोआरि सावस्रि जौगानायाव नखरनि बिफावखौ सावराय।

(n) What do you mean by measures of central tendency? Mention three advantages of median as a measure of central tendency. 1+3=4

কেন্দ্ৰীয় প্ৰৱণতাৰ জোখ বুলিলে কি বুজা? কেন্দ্ৰীয় প্ৰৱণতাৰ জোখ হিচাপে মধ্যমাৰ তিনিটা সুবিধা উল্লেখ কৰাঁ।

কেন্দ্রীয় প্রবণতার পরিমাপ বলতে কী বোঝ? কেন্দ্রীয় প্রবণতার পরিমাপ হিসাবে মধ্যমার তিনটি সুবিধা উল্লেখ করো।

मिरु मोखांथाइनि सुग्राफोर बुंब्ला मा बुजियो? मिरु मोखांथाइनि सुग्राफोराव गेजेरमानि मोनथाम हामजाथावनाफोरखौ मुख'।

(o) What is histogram? Draw a histogram from the following frequency distribution table (use graph paper) :

আয়তচিত্র কাক বোলে? তলত দিয়া বাৰংবাৰতা বিভাজন তালিকাৰ পৰা এক আয়তচিত্র অংকন কৰাঁ (লেখ কাগজ ব্যৱহাৰ কৰিবা) :

আয়তচিত্র কাকে বলে? নিচে দেওয়া বারংবারতা বিভাজন তালিকার থেকে একটি আয়তচিত্র অঙ্কন করো (গ্রাফ কাগজ ব্যবহার করবে) :

खुन्थिया बो सावगारिआ मा? गाहायनि गले-गलेथा रानसारथि संलाइनिफ्राय खुन्थिया बो सावगारिखौ आखि (खाखोंलु-बिलाइ बाहाय) :

Class Interval *শ্ৰেণী অন্তৰাল* *শ্রেণি অন্তরাল* *थाखो खोन्दोब*	*Frequency* *বাৰংবাৰতা* *বারংবারতা* *गले-गलेथा*
85–89	3
80–84	7
75–79	10
70–74	8
65–69	12
60–64	10
55–59	6
50–54	4
	$N = 60$

4. Answer any *four* of the following questions : 6×4=24

তলত দিয়া যিকোনো **চাৰিটা** প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

নিচের যে কোনো **চারটি** প্রশ্নের উত্তর দাও :

गाहायाव होनाय जायखिजाया **मोनब्रै** सोंलुनि फिन हो :

(a) Describe the aims of secondary education as suggested by the Mudaliar Commission.

মাধ্যমিক শিক্ষাৰ লক্ষ্য সম্পৰ্কে মুদালিয়াৰ আয়োগে আগবঢ়োৱা পৰামৰ্শসমূহ বৰ্ণনা কৰাঁ।

মুদালিয়ার আয়োগ প্রস্তাবিত মাধ্যমিক শিক্ষার উদ্দেশ্যগুলি বর্ণনা করো।

मुदालियार आय'गनि बोसोन मथे गेजेरारि सोलोंथाइनि थांखिफोरखौ फोरमाय।

(o) What is histogram? Draw a histogram from the following frequency distribution table (use graph paper) :

আয়তচিত্ৰ কাক বোলে? তলত দিয়া বাৰংবাৰতা বিভাজন তালিকাৰ পৰা এক আয়তচিত্ৰ অংকন কৰাঁ (লেখ কাগজ ব্যৱহাৰ কৰিবা) :

আয়তচিত্র কাকে বলে? নিচে দেওয়া বারংবারতা বিভাজন তালিকার থেকে একটি আয়তচিত্র অঙ্কন করো (গ্রাফ কাগজ ব্যবহার করবে) :

खुन्थिया बो सावगारिआ मा? गाहायनि गले-गलेथा रानसारथि संलाइनिफ्राय खुन्थिया बो सावगारिखौ आखि (खाखोंलु-बिलाइ बाहाय) :

Class Interval *শ্ৰেণী অন্তৰাল* *শ্রেণি অন্তরাল* *थाखो खोन्दोब*	*Frequency* *বাৰংবাৰতা* *বারংবারতা* *गले-गलेथा*
85–89	3
80–84	7
75–79	10
70–74	8
65–69	12
60–64	10
55–59	6
50–54	4
	$N = 60$

4. Answer any *four* of the following questions : 6×4=24

তলত দিয়া যিকোনো **চাৰিটা** প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

নিচের যে কোনো **চারটি** প্রশ্নের উত্তর দাও :

गाहायाव होनाय जायखिजाया **मोनब्रै** सोलुनि फिन हो :

(a) Describe the aims of secondary education as suggested by the Mudaliar Commission.

মাধ্যমিক শিক্ষাৰ লক্ষ্য সম্পৰ্কে মুদালিয়াৰ আয়োগে আগবঢ়োৱা পৰামৰ্শসমূহ বৰ্ণনা কৰাঁ।

মুদালিয়ার আয়োগ প্রস্তাবিত মাধ্যমিক শিক্ষার উদ্দেশ্যগুলি বর্ণনা করো।

मुदालियार आय'गनि बोसोन मथे गेजेरारि सोलोंथाइनि थांखिफोरखौ फोरमाय।

[Contd.

(b) What do you mean by value education? Discuss the need of value education in the present social circumstances. 2+4=6

মূল্যবোধ শিক্ষা বুলিলে কি বুজা? বৰ্তমান সামাজিক পৰিস্থিতিত মূল্যবোধ শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আলোচনা কৰাঁ।

মূল্যবোধ শিক্ষা বলতে কী বোঝ? বর্তমান সামাজিক পরিস্থিতিতে মূল্যবোধ শিক্ষার প্রয়োজনীয়তা আলোচনা করো।

बेसेननां सोलोंथाइ बुंब्लानों मा बुजियो? आथिखालनि समाजारि थासारिआव बेसेननां सोलोंथाइनि गोनांथिखौ सावराय।

(c) What is insightful method of learning? Write the educational significance of insightful method of learning. 2+4=6

শিকনৰ অন্তৰ্দৰ্শন পদ্ধতি কি? শিকনৰ অন্তৰ্দৰ্শন পদ্ধতিৰ শৈক্ষিক তাৎপৰ্য লিখাঁ।

অন্তর্দৃষ্টিনির্ভর শিখন পদ্ধতি কী? শিখনের অন্তর্দৃষ্টিনির্ভর পদ্ধতির শৈক্ষিক তাৎপর্য লেখো।

सोलोंथाइनि इसिं नोजोरारि आदबआ मा? इसिं नोजोरारि सोलोंनायनि सोलोंथाइयारि गुमुरनि आदबखौ लिर।

(d) What is forgetting? Discuss about four psychological causes of forgetting. 2+4=6

বিস্মৃতি কি? বিস্মৃতিৰ চাৰিটা মানসিক কাৰণ আলোচনা কৰাঁ।

বিস্মৃতি কী? বিস্মৃতির চারটি মানসিক কারণ আলোচনা করো।

बावगारनाया मा? बावगारनायनि मोनब्रै गोसोआरि सानथौखौ फोरमायना लिर।

(e) Discuss the scope of mental hygiene.

মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ পৰিসৰ আলোচনা কৰাঁ।

মানসিক স্বাস্থ্যবিধির পরিধি আলোচনা করো।

गोसो देहा बिगियाननि अरथाइखौ सावराय।

(f) Find out the quartile deviation from the following distribution table :

তলৰ বিভাজন তালিকাৰ পৰা চতুৰ্থক বিচ্যুতি নিৰ্ণয় কৰাঁ :

নিচের বিভাজন তালিকা থেকে চতুর্থক বিচ্যুতি নির্ণয় করো :

गाहायनि रानसारथि संलाइनिफ्राय ब्रैथि थांख्लेंथाइखौ दिहुन :

Class Interval *শ্ৰেণী অন্তৰাল* *শ্রেণি অন্তরাল* *थाखो खोन्दोब*	*Frequency* *বাৰংবাৰতা* *বারংবারতা* *गले-गलेथा*
80–84	3
75–79	4
70–74	7
65–69	8
60–64	12
55–59	7
50–54	4
45–49	3
40–44	2
	$N = 50$

★★★